

Ю.В. ГОНЧАРОВ, д-р екон. наук, професор, зав. кафедрою менеджменту
Т.І. МАРЧЕНКО, аспірант
 (Київський національний університет технологій та дизайну)

Обґрунтування побудови кластерної моделі підвищення інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємств легкої промисловості України

Постановка проблеми. Легка промисловість України – багатогалузевий комплекс народного господарства, що включає 17 підгалузей, які виготовляють широкий спектр товарів (зокрема, тканини, одяг, взуття, шкіргалантерею та шкіряні товари, фурнітуру, фарфоровий посуд, іграшки тощо). Виробництво забезпечують 10 тис. підприємств, персонал яких налічує 150 тис. чол., що становить 7 % загальної чисельності промислово-виробничого персоналу.

Зважаючи на вищезазначене, враховуючи значну соціальну роль галузі як провідного роботодавця, а також надзвичайно високу орієнтацію на кінцевого споживача, легку промисловість можна назвати стратегічною з позиції забезпечення високої якості життя населення країни. Натомість протягом останніх 18 років спостерігається занепад переважної частини підприємств легкої промисловості. Після падіння обсягів виробництва продукції галузі в 10 раз, незважаючи на низку ухвалених державою заходів, відродження легкої промисловості досі не набуло сталості й незворотності.

Протягом 1999–2004 рр. галузь працювала з позитивними темпами виробництва: приріст індексів обсягів виробництва продукції в 2004 р. до попереднього становив 13,6 %. Однак, починаючи з 2005 р., підприємства легкої промисловості працюють нестабільно [7, с. 4].

Наростання кризових явищ в економіці України, яке досягло свого піку наприкінці 2008 р., суттєво сповільнило і до того недостатній технологічний розвиток підприємств легкої промисловості України. Так, за даними Держкомстату України, обсяги інвестування в основний капітал в 2008 р. становили лише 85,4 % від обсягів 1990 р. і на 2,6 % менше, ніж було інвестовано в 2007 р., тоді як з 1998 р. індекс цього показника по країні стабільно перевищував 100 % [2].

Якщо проаналізувати статистичні показники роботи підприємств легкої промисловості, зокрема, обсяг випуску продукції в динаміці (за даними Держкомстату, за 2009 р. виготовлено промислової продукції на 25,9 % менше, ніж за попередній період); зміни у співвідношенні експорту та імпорту виробів та якісні зміни в структурі експорту й імпорту (за даними асоціації «Укрлегпром», обсяги імпорту весь час перевищують обсяги експорту, навіть у докризовому 2007 р. така різниця становила 18 % [8]); прибутки підприємств (обсяги прибутків промислових підприємств 2009 р. скоротилися на 34 %, втрати ж збиткових підприємств за той самий період зросли на 90 % (!), з 2008 по 2009 рр. питома вага збиткових підприємств зросла з 34,9 до 45,5 %); рентабельність (рівень рентабельності операційної діяльності промислових підприємств загалом по Україні за 2008-2009 рр. знизився з 9 до 3 %) [2], то дійсно можна дійти висновку, що економічна криза, яку нині переживає Україна, стримуватиме технологічне оновлення галузі ще багато років.

Така позиція пояснюється тим, що протягом останніх років в Україні основним джерелом інвестиційно-інноваційних перетворень були власні кошти підприємств, які, в свою чергу, утворювалися завдяки прибутку від основної діяльності. Так, за даними Держкомстату, в 2008 р. основним джерелом інвестицій в основний капітал по Україні були власні кошти підприємств та організацій – у структурі інвестицій за джерелами надходження їх частка

становила 60 %, а 7 забезпечувала держава через місцеві та державний бюджети, 33 % – залучені кошти. В 2009 р. ситуація погіршилася: на власні кошти підприємств вже припадало близько 65 % всіх реальних інвестицій, державні інвестиції залишилися на тому ж рівні, частка залучених коштів в інвестуванні знизилася до 28–29 %. Тоді як до початку економічної кризи по легкій промисловості інноваційна діяльність підприємств в 2007 р. на 41,1 % фінансувалася за рахунок кредитів банків [1, с. 214].

Проте наявність сукупності зазначених вище проблем та загроз не знімає необхідності кардинальної реструктуризації та технологічного оновлення галузі, без чого неможливо ефективно конкурувати із закордонним дешевим імпортом (його частка на внутрішньому ринку до 2008 р. становила близько 15 %), а також із контрабандною та контрафактною продукцією (найбільша частка ринку – 74 %) [7, с. 6].

Нерозв'язані частини проблеми. Такий стан справ у легкій промисловості не варто пов'язувати виключно із впливом світової фінансово-економічної кризи. Занепад галузі, що розпочався за кілька років до кризи, пов'язаний із такими проблемами, як різке скорочення сировинної бази та залежність від імпортованої сировини; високий рівень собівартості вітчизняних товарів легкої промисловості; відсутність у значної частини підприємств ефективного власника тощо.

Досить цікавими є результати опитування, яке провадилося серед керівників підприємств легкої промисловості Черкаської області, щодо чинників, які стримують інвестиційно-інноваційну діяльність. Подані в табл. 1 дані дають змогу прослідкувати в динаміці за тим, які з чинників є ключовими для здійснення інвестиційно-інноваційної діяльності, а які менш суттєвими за умов вітчизняного ринку.

Як можна бачити з даних табл.1, нестача грошових коштів залишається найболючішою проблемою вітчизняних підприємств легкої промисловості. Окрім того, слід звернути увагу, що близько 15-20 % респондентів вказують на проблеми із рівнем кваліфікації персоналу та неопіформованістю про нові технології, а 20 % підприємців – втрачають перспективи інноваційного розвитку через відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами та науковими організаціями. Тобто, очевидною є наявність передової групи керівників, які усвідомлюють необхідність якісної перебудови структури галузі в цілому, створення нових організаційних форм спільної діяльності об'єднань підприємств заради отримання синергійного ефекту.

Вважаємо, що значну частину проблем інноваційного розвитку легкої промисловості за сучасних умов господарювання можна розв'язати, тільки об'єднавши зусилля певних груп підприємств. Це, зокрема, стосується проблем залучення інвесторів до інноваційних робіт; організації маркетингу; збирання, оброблення й зберігання інформації; навчання спеціалістів; розв'язання проблем забезпечення сировиною тощо. Одним із шляхів вирішення даних завдань є створення кластерної моделі функціонування підприємств легкої промисловості, які мають бути об'єднані єдиною метою і завданнями діяльності, мати спільний керівний відділ, який би планував, контролював, регулював діяльність об'єднання (кластера) в різних областях [4, с. 314].

ТАБЛИЦЯ 1 – Стримуючі чинники розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності у Черкаській обл., % опитаних керівників підприємств
 (складено за даними Головного управління статистики в Черкаській області)

Чинник	Рік		
	2007	2008	2009
Нестача власних коштів	84	92	100
Недостатня фінансова підтримка держави	62	63	71
Великі витрати на нововведення	57	64	68
Тривалий термін окупності нововведень	32	32	34
Відсутність попиту на продукцію	22	24	27
Нестача кваліфікованого персоналу	20	20	19
Нестача інформації про нові технології	16	15	16
Несприйнятливність підприємств до нових технологій	12	13	13
Відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами та науковими організаціями	20	21	23
Недосконалість законодавчої бази	40	42	46

Аналіз досліджень і публікацій. Вивченню інноваційної політики присвячено велику кількість наукових праць: статей, монографій, підручників, посібників та інших джерел інформації низки вітчизняних науковців, зокрема, Ю. Бажала, О. Білоруса, М. Денисенка, О. Длугопольського, В. Семиноженка, Л. Фендулової, М. Чумаченка та ін.

Західні дослідники (Б. Санто, В. Д. Хартман, Б. Твісс, Г. Перлакі, Е. Менсфілд Р. Фостер, Й. Шумпетер, П. Друкер та ін.) трактують категорії інноватики залежно від об'єкта та предмета свого дослідження. На думку відомого американського вченого в галузі управління наукою й технікою Б. Твісса, нововведення – процес, у якому винахід або ідея набуває економічного змісту. «*Це єдиний у своєму роді процес, що об'єднує науку, техніку, економіку й управління. Він полягає в одержанні новизни і триває від зародження ідеї до її комерційної реалізації, охоплюючи комплекс відносин, виробництва, обмін, споживання*» [6, с. 126].

Під інноваційною діяльністю розуміється діяльність колективу, спрямована на забезпечення доведення науково-технічних ідей, винаходів (новацій) до результату, придатного до практичного застосування та реалізації їх на ринку з метою задоволення потреб суспільства в конкурентоспроможних товарах і послугах. Така діяльність передбачає створення цілого комплексу наукових, технологічних, організаційних, фінансових та комерційних заходів, які у своїй сукупності призводять до створення інновації «під ключ», тобто повністю готової до реалізації на ринку. Основою інноваційної діяльності на підприємстві є освоєння (комерціалізація) нових видів продукції або методів її виробництва, доставки та реалізації.

Формування інноваційних кластерів у легкій промисловості потребує визначення критеріїв інноваційності роботи підприємств. Дехто з авторів пропонує різний набір таких параметрів, проте, на думку авторів статті, найповніший їх перелік надав О. Длугопольський (див. табл. 2).

Отже, за даними проведеного дослідження, можна визначити, що спроможності підприємства до інноваційної діяльності є його інноваційний потенціал, єдиним дієвим механізмом нарощування

якого вбачаємо об'єднання зусиль груп підприємств – кластеризацію галузі. Реалізація курсу на запровадження інноваційної кластерної моделі структурної перебудови та зростання легкої промисловості України потребує значних капіталовкладень; повної, якісної та своєчасної інформаційної та законодавчої підтримки підприємств; прискореного розвитку відповідних ринків; приведення процесів сертифікації та стандартизації продукції галузі до світових стандартів; активізації та підвищення рівня підготовки науково-технічних кадрів, що вимагає від держави розроблення реальної інвестиційно-інноваційної стратегії та активізації діяльності всіх органів влади у зазначеній сфері [6, с. 190].

Метою дослідження є знаходження й обґрунтування оптимальних шляхів для розв'язання низки проблем в легкій промисловості, зокрема, завдяки створенню кластерних об'єднань підприємств.

Для вибору пріоритетних регіонів України, в яких доцільним є розвиток кластерів легкої промисловості, авторами статті розроблено спеціальну методику, що ґрунтується на відборі та оцінюванні таких показників:

1. *Кількість підприємств легкої промисловості за регіонами України, одиниць* (стовпець 1, табл. 3).
2. *Обсяг реалізованої продукції, робіт, послуг у діючих цінах легкої промисловості за регіонами України, млн. грн.* (стовпець 2, табл. 3).
3. *Валові капітальні інвестиції підприємств легкої промисловості за регіонами України, млн. грн.* (стовпець 3, табл. 3).
4. *Частка прибуткових підприємств легкої промисловості до їх загальної кількості за регіонами України, %* (стовпець 4, табл. 3).
5. *Загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції підприємствами легкої промисловості за регіонами України, млн. грн.* (стовпець 5 табл. 3).
6. *Витрати на технологічні інновації підприємств легкої промисловості за регіонами України, млн. грн.* (стовпець 6 табл. 3).
7. *Частка підприємств легкої промисловості, що реалізовували інноваційну продукцію, до їх загальної кількості за регіонами України, %* (стовпець 7 табл. 3).

8. *Частка працівників на підприємствах легкої промисловості до загальної кількості працівників у промисловості за регіонами України, %* (стовпець 8 табл. 3).

9. *Обсяг реалізованих машин та устаткування підприємствами машинобудування для легкої промисловості за регіонами України за 2008 р., млн. грн.* (стовпець 9 табл. 3).

10. *Обсяг експорту продукції легкої промисловості за регіонами України, млн. грн.* (стовпець 10 табл. 3).

Утворену сукупність показників за регіонами України подаємо у вигляді матриці:

$$X = \begin{pmatrix} x_{11} & \dots & x_{1j} & \dots & x_{1n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{i1} & \dots & x_{ij} & \dots & x_{in} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ x_{m1} & \dots & x_{mj} & \dots & x_{mn} \end{pmatrix} \quad (1)$$

де $i = 1, \dots, m$ – номер показника;
 $j = 1, \dots, n$ – номер регіону.

Показники, що використані, різноманітні та непорівнянні між собою, тому наступною стадією дослідження має стати нормування відібраних показників. Для цього матрицю X замінимо на матрицю Y:

$$Y = \begin{pmatrix} y_{11} & \dots & y_{1j} & \dots & y_{1n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ y_{i1} & \dots & y_{ij} & \dots & y_{in} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ y_{m1} & \dots & y_{mj} & \dots & y_{mn} \end{pmatrix} \quad (2)$$

ТАБЛИЦЯ 2 – Комплекс параметрів інноваційності підприємства [3]

Вид параметра	Показники, що характеризують параметр
Параметри наукомісткості виробництва	- чисельність науково-технічних кадрів у загальній кількості зайнятих (не менше 15%); - річний приріст витрат на НДДКР (%); - обсяг фактично проведених і нормативних витрат на НДДКР (не менше 5% обсягу реалізації продукції); - суттєвий обсяг витрат на оплату праці, послуг суб'єктів інноваційної інфраструктури щодо маркетингу, реклами, підготовки кадрів; - частка прибутку, спрямована на НДДКР (не менше 5%)
Параметри якості й конкурентоспроможності продукції	- висока якість і диференціація продукту; - велика чисельність каналів постачання й збуту готової продукції; - суттєва частка ринку, його структура; - суттєвий обсяг витрат на проведення випробувань, сертифікацію продукції
Параметри техніко- економічного рівня продукції	- відповідність товарів національним і світовим стандартам; - висока фондоозброєність; - середній життєвий цикл інновацій (не більше 3 років); - наявність у складі промислової продукції принципово нових товарів, які не випускаються іншими підприємствами
Параметри оновлення продукції (технології)	- частка принципово нової продукції у загальному обсязі виробництва (не менше 10%); - частка науково-технічних витрат у собівартості виробів (не менше 30%); - коефіцієнт оновлення продукції (не менше 5% на рік); - наявність технологічних інновацій (нових технологічних процесів); - співвідношення інновацій-продуктів та інновацій-процесів (не менше 2:1)
Параметри експортоспроможності продукції, виробництва	- висока питома вага виробів, що знаходять збут за кордоном; - наявність зарубіжних ринків збуту, їх сегментація

$$y_{ij} = \frac{x_{ij} - x_i}{\sigma_i^2}, \tag{3}$$

де x_{ij} – значення i -того показника, j - того регіону

$$\bar{x}_i = \frac{1}{n} * \sum_{l=1}^n x_{il}, \tag{4}$$

де y_{ij} – середнє значення i -го показника для всіх регіонів;

$$\sigma_i^2 = \frac{1}{n} * \sum_{l=1}^n (x_{il} - \bar{x}_i)^2, \tag{5}$$

де σ_i^2 – дисперсія значень i -го показника.

Здійснення процедури нормування ліквідує вплив абсолютних величин і відмінності значень використаних показників.

На наступній стадії провадиться формування, так званого «еталонного регіону». Для цього в кожному рядку відбираємо найбільше (найменше, якщо воно є оптимальним) значення показника. Еталонний регіон буде, таким чином, подано у вигляді матриці-стовпчика:

$$\begin{pmatrix} y_1^e \\ \dots \\ y_m^e \end{pmatrix}$$

Далі обчислимо квазівідстані R_j від кожного регіону до еталонного; внаслідок чого отримаємо значення для всіх m регіонів:

$$R_j = \sum_{i=1}^m (y_{ij} - y_i^e)^2 \rightarrow \min. \tag{6}$$

Для проведення розрахунків і визначення оптимального для створення кластерів регіону наведемо вихідні дані для оцінювання можливостей створення кластерів легкої промисловості за регіонами України (див. табл. 3).

За формулою 4 визначимо середнє значення для першого показника: «Кількість підприємств легкої промисловості за регіонами України (одиниць)» (за даними табл. 3):

$$\bar{x}_1 = \frac{51 + 68 + 59 + \dots + 58 + 77 + 383}{26} = 122,77.$$

Далі за формулою – 5 дисперсію:

$$\sigma_1^2 = \frac{(51-122,77)^2 + (68-122,77)^2 + \dots + (77-122,77)^2 + (383-122,77)^2}{26} = 8619,434.$$

Аналогічно наведеним вище розрахункам визначаємо середнє значення та дисперсію за всіма аналізованими показниками

За формулою 6 здійснимо за формулою 6 нормування відібраних показників (табл. 4).

Отже, еталоном обираємо м. Київ, оскільки, має найвищий показник. Тоді за формулою 6 в табл. 5 визначимо квазівідстані кожного регіону до еталонного за показником «Кількість підприємств легкої промисловості за регіонами України».

ТАБЛИЦЯ 4 – Розрахунок і результати нормування відібраних показників за регіонами України (фрагмент)

Область	Нормування
АР Крим	$y_{11} = (51 - 122,77) / 8619,434 = - 0,0083$
Вінницька	$y_{12} = (68 - 122,77) / 8619,434 = -0,0064$
Волинська	$y_{13} = (59 - 122,77) / 8619,434 = - 0,0074$
...	...
Чернівецька	$y_{24} = (58 - 122,77) / 8619,434 = - 0,0076$
Чернігівська	$y_{25} = (77 - 122,77) / 8619,434 = - 0,0053$
м. Київ	$y_{26} = (383 - 122,77) / 8619,434 = 0,0302$

ТАБЛИЦЯ 5 – Розрахунок і результати визначення квазівідстаней кожного регіону до еталонного за показником «Кількість підприємств легкої промисловості за регіонами України» (фрагмент)

Область	Обчислення квазівідстаней
АР Крим	$(-0,0083 - 0,0302)^2 = 0,0015$
Вінницька	$(-0,0064 - 0,0302)^2 = 0,0013$
Волинська	$(-0,0074 - 0,0302)^2 = 0,0014$
...	...
Чернівецька	$(-0,0075 - 0,0302)^2 = 0,0014$
Чернігівська	$(-0,0053 - 0,0302)^2 = 0,0013$
м. Київ	$(-0,0302 - 0,0302)^2 = 0$

Аналогічні розрахунки проводимо за рештою показників. Як приклад наведемо розрахунок квазівідстані для окремого регіону:

$$RAP_{\text{Крим}} = 0,0015 + 0,00023 + 0,0196 + 0,168 + 2,232 + 8,44 + 0,390 + 1,07 + 0,00059 + 0,0077 = 12,32962;$$

$$\text{або } R_{\text{Вінницька}} = 0,0013 + 0,00020 + 0,0324 + 0,044 + 2,232 + 8,44 + 0,390 + 0,55 + 0,00059 + 0,0045 = 11,69499.$$

Вибір найсприятливішого регіону здійснюємо методом найменших квадратів. Регіон, що має мінімальне значення R_j , слід вважати найсприятливішим для створення кластера легкої промисловості.

Внаслідок проведених обчислень (на основі даних Державного комітету статистики, що подані в табл. 3), визначено рейтинги регіонів щодо потенційних можливостей організації в них кластерів легкої промисловості (табл. 6).

ТАБЛИЦЯ 3 – Вихідні дані Держкомстату України для оцінювання можливостей створення кластерів легкої промисловості за регіонами України

Регіон України (область)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
АР Крим	51	34,0	18,0	45,1	—	—	—	1,0	—	1,099
Вінницька	68	100,3	5,5	52,9	—	—	—	6,1	—	46,06
Волинська	59	88,9	6,0	49,2	—	—	—	5,5	—	16,77
Дніпропетровська	120	174,3	14,4	49,2	—	—	—	1,1	—	34,70
Донецька	181	216,4	18,9	44,2	—	—	—	0,8	16,1	12,40
Житомирська	92	251,7	24,1	55,4	5,48	0,48	17,4	8,2	—	55,46
Закарпатська	118	252,2	37,9	54,2	0,45	0,33	4,2	19,2	—	164,67
Запорізька	79	149,5	5,6	57,0	—	—	—	2,2	—	22,32
Івано-Франківська	107	261,2	18,6	57,0	—	—	—	4,4	—	42,52
Київська	146	308,3	37,5	43,8	0,003	—	1,4	4,2	64,6	42,66
Кіровоградська	48	27,8	2,7	54,2	—	—	—	2,3	—	8,04
Луганська	94	136,7	8,8	51,1	—	—	—	1,8	—	54,85
Львівська	327	779,0	67,6	48,9	—	0,13	—	10,3	—	189,01
Миколаївська	74	362,2	23,0	36,5	10,54	—	4,1	5,1	—	21,61
Одеська	145	97,3	6,0	45,0	—	—	—	3,7	—	11,03
Полтавська	104	196,1	5,0	55,8	—	—	—	3,3	—	31,92
Рівненська	69	56,1	4,2	33,3	1,21	1,07	7,2	3,8	150,7	11,21
Сумська	58	155,6	13,7	55,2	—	—	—	3,6	—	10,31
Тернопільська	67	102,3	33,2	49,3	3,16	0,054	15,0	7,2	—	8,41
Харківська	357	487,1	38,1	51,8	3,56	—	5,3	3,5	1096,6	19,69
Херсонська	31	32,9	2,2	61,3	0,03	—	9,7	7,0	—	9,52
Хмельницька	189	89,8	45,0	56,1	—	—	—	5,5	—	7,51
Черкаська	90	111,6	5,8	54,4	—	—	—	5,1	—	30,87
Чернівецька	58	119,1	21,9	51,7	—	—	—	10,4	102,6	35,30
Чернігівська	77	752,3	45,4	45,5	2,36	9,29	26,0	14,9	—	105,87
м. Київ	383	1466,0	71,4	47,8	7,61	0,92	3,4	7,4	164,8	85,03

ТАБЛИЦЯ 6 – Рейтинг регіонів України за можливістю створення в них кластера легкої промисловості
(на основі розрахунку квазівідстаней)

Регіон України (область)	R _j	Рейтинг регіону
Чернігівська	1,52835	1
Житомирська	8,59625	2
м. Київ	8,32873	3
Рівненська	9,91526	4
Миколаївська	9,97152	5
Тернопільська	10,08930	6
Закарпатська	10,21185	7
Харківська	10,52241	8
Херсонська	11,33202	9
Чернівецька	11,29449	10
Львівська	11,40878	11
Вінницька	11,69499	12
Хмельницька	11,70240	13
Черкаська	11,77089	14
Волинська	11,80570	15
Івано-Франківська	11,81005	16
Сумська	11,89678	17
Полтавська	11,94067	18
Київська	11,95927	19
Запорізька	12,04448	20
Одеська	12,04750	21
Кіровоградська	12,05592	22
Луганська	12,15479	23
Дніпропетровська	12,24737	24
АР Крим	12,32962	25
Донецька	12,36484	26

Розглянемо можливості регіону, де за проведенням дослідження найвигідніше створити кластерну модель.

Результати аналізу свідчать, що найсприятливішим регіоном для створення кластерів легкої промисловості є Чернігівська область. Саме для неї запропонуємо проект створення льяного кластера. Він має підвищити ефективність роботи підприємств, скоротити витрати, внаслідок чого збільшаться доходи, обсяг випуску та реалізації продукції, підвищиться споживчий попит. У такий спосіб можна буде заохотити потенційних інвесторів для спільної співпраці.

Провідними у кластері є низка передових підприємств, що формують раду кластера, яка тісно взаємодіє з сервісним центром, що надає інформаційно-аналітичні, маркетингові, консультативні, інжинірингові, правові, послуги підготовки та перепідготовки кадрів. У Чернігівській області до передових належать ЗАТ «Сонечко», ЗАТ «Фірма Інтек», «Чексіл-Трансфер», ЗАТ «Сінет». Вони консультують виробників ключових товарів, які в кластері розподілились таким чином:

1. *Первинна обробка льону* (Батуринський, Іванівський, Кисельовський, Коропський, Козелецький, Куликівський, Новгород-Сіверський, Репкінський льонозаводи, СТОВ «ОЛСТАС – льон»).
  2. *Текстильне виробництво* (ЗАТ «Україна», Прилуцька панчішна фабрика ім. 8 Березня).
  3. *Швейне виробництво* (Добрянська швейна фабрика «Полісія», ВАТ «Елегант», ВАТ «ТК Стиль», ЗАТ «Сіверянка», Прилуцька швейна фабрика, ЗАТ «Вербена», ЗАТ «Прилучанка»).
- Для первинної обробки льону, льононасінницької станції (Куликівська, Чернігівська, Корюківська) через постачальників (сільськогосподарські підприємства області) забезпечують льонозаводи сировиною.

Здійснюється обробка і льон передається до текстильного виробництва, а потім – швейного. До підприємств також долучені наукові та освітні організації, які працюють на розвиток кластера.

Підприємства інноваційно-промислового кластера набувають додаткових конкурентних переваг завдяки здатності здійснювати внутрішню спеціалізацію і стандартизацію продукції, мінімізувати витрати не лише на трансакціях, а й на впровадженні інновацій. Компанії, що входять до кластера, мають доступ до спеціальних знань

галузі та «ноу-хау», які акумулюються та розповсюджуються через підприємницьку сферу та інноваційні компанії.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Для удосконалення інвестиційно-інноваційного стану підприємств легкої промисловості пропонуємо застосувати кластерну модель організації виробництва.

Для цього здійснено розрахунки квазівідстаней для 26 регіонів. Внаслідок дослідження визначено, що найсприятливішими регіонами для створення кластерів легкої промисловості є Чернігівська, Житомирська, Рівненська та Миколаївська області, а також м. Київ. Оскільки за рейтингом квазівідстаней Чернігівська область посідає перше місце, саме там пропонується створити кластер, який об'єднав би льонозаводи, текстильні та швейні підприємства регіону.

Очікується, що велика кількість близьких за спеціалізацією підприємств у своїй взаємодії можуть досягти синергії і суттєво підвищити ефективність діяльності. Водночас нерозв'язаними залишаються проблеми із законодавчим забезпеченням діяльності кластерних об'єднань в Україні, що може стати предметом подальших наукових досліджень за даною тематикою.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 №1560-XI: // Відомості Верховної Ради України (ВВР) 1991, №37.
2. Державний комітет статистики України // www.ukrstat.gov.ua.
3. Дзюгопольський О. Інноваційна діяльність як невід'ємна складова політики структурних перетворень в індустріальному виробництві: світовий досвід та українська специфіка // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2001. – №5. – с. 75.
4. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку / О. І. Волков, Ю. В. Гончаров, В. І. Бокій [та ін.]; за ред. О. І. Волкова та Ю. В. Гончарова – К.: Т-во «Знання» України, 2009. – 391 с.
5. Реструктуризація промисловості в умовах інвестиційно-інноваційного розвитку економіки: Монографія / О. А. Кириченко, М. П. Денисенко, А. П. Гречан та ін.; За ред. д.е.н., проф. О. А. Кириченка, д.е.н., проф. Денисенка.-К.: ТОВ «Дорадо-друк», 2009. – 719с.
6. Твісс Б. Управління науково-технічними нововведеннями. – М.: Економіка, 1989.
7. Щоквартальний науково-виробничий журнал «Легка промисловість», 2008, №3(215).
8. Статистична інформація асоціації «Укрлепром».

Одержано 26.07.2010

ТОВ «Українська стрічкоткацька фабрика»

ВИРОБНИЦТВО:

- ✿ Стрічки кіперні, веретенні, еластичні, для пошиття подушок, матраців, ремінні з надписом
- ✿ Стрічки національні, фірмові, орденські, галуни
- ✿ Стрічки з релігійною символікою
- ✿ Погони, краватки, шеврони, камуфльовані костюми, підтяжки для чоловічих брюк
- ✿ Машинна вишивка

Приймаємо замовлення на пошиття швейних виробів

04080, Україна, Київ, вул. Нижньоюрківська, 31
Тел./факс: (044) 417-67-59, 417-70-44
e-mail: KRWF@ukr.net
www.lenta-kiev.com